

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ Й НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять за курсом
«Електрофізичні установки для випробувань та випромінювання
високої щільності»

Тема: «Вибір параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму. Аналітичне завдання форми імпульсу струму»

для студентів спеціалізації:
«Відновлювані джерела енергії та техніка і електрофізика високих напруг»

Затверджено
на засіданні кафедри
інженерної електрофізики
Протокол №7 від 21.01.2019

Методичні вказівки до практичних занять за курсом «Електрофізичні установки для випробувань та випромінювання високої щільності». Тема: «Вибір параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму. Аналітичне завдання форми імпульсу струму» : для студентів спеціалізації: «Відновлювані джерела енергії та техніка і електрофізика високих напруг» : уклад. В.Є. Марценюк, О.О. Петков – Харків : НТУ «ХПІ», 2019. - 16 с.

Укладачі: В.Є. Марценюк
О.О. Петков

Самостійне електронне видання

Кафедра інженерної електрофізики

1. Загальна характеристика задачі вибору параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму

Завдання вибору параметрів елементів розрядного кола (РК) генераторів імпульсів струму (ГІС) на практиці виникають у ряді випадків:

- при проектуванні знову створюваних ГІС;
- при переведенні діючий ГІС у новий режим експлуатації із зміненням навантаженням;
- при переведенні діючий ГІС у новий режим експлуатації із зміненою формою імпульсу струму.

У загальному випадку імпульс струму, який формується у РК, може бути заданий:

- аналітичним виразом;
- набором контрольованих параметрів;
- комбінованим способом.

Нижче описана методика вибору параметрів елементів РК ГІС при завданні імпульсу струму, який протікає в навантаженні, аналітичним виразом. Розглянуто варіанти, коли при розряді ГІС на активно-індуктивне навантаження, у ньому протікають наступні імпульси струму:

- імпульс аперіодичної форми, який описується сумою двох експонент

$$i(t) = I_{nr} (e^{-\beta_1 t} - e^{-\beta_2 t}); \quad (1)$$

- граничний аперіодичний (критичний) імпульс струму

$$i(t) = I_{nr} t e^{-\beta t}; \quad (2)$$

- коливальний імпульс струму

$$i(t) = I_{nr} e^{-\beta t} \sin(\omega t), \quad (3)$$

де на коефіцієнти, значення яких задається при описі необхідного імпульсу, накладаються наступні умови: $I_{nr} > 0$ – множник, що нормує; $\beta_2 > \beta_1 > 0$; $\beta > 0$ – показники експонент; $\omega > 0$ – кругова частота.

2. Виведення співвідношень для визначення параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму

РК ГІС, які споруджуються на базі ємнісних накопичувачів енергії, у найбільш загальному випадку може бути представлене у вигляді послідовного RLC – кола, показаного на рис. 1.

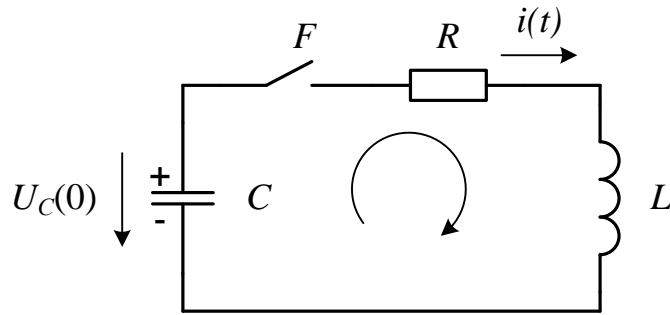

Рисунок 1 - Схема розряду конденсатора на опір і індуктивність:

$U_C(0)$ – початкова напруга на конденсаторі (напруга заряджання);

C – ємність конденсатора; R – опір розрядного контуру;

L – індуктивність розрядного контуру; F – ключ; $i(t)$ – струм розряду конденсатора

2.1. Аперіодичний розряд конденсатора. Якщо співвідношення між величинами елементів розрядного кола має вигляд $R > 2\sqrt{\frac{L}{C}}$, то при розряді конденсатора в колі протікає аперіодичний імпульс струму виду [1]

$$i(t) = \frac{U_C(0)}{L(p_1 - p_2)} (e^{p_1 t} - e^{p_2 t}), \quad (4)$$

де

$$p_{1,2} = -\frac{R}{2L} \pm \sqrt{\left(\frac{R}{2L}\right)^2 - \frac{1}{LC}}. \quad (5)$$

Помітимо, що для величин з (5) мають місце наступні співвідношення $p_1 < 0$, $p_2 < 0$ й $|p_1| < |p_2|$.

Порівнюючи вирази (1) і (4) можна зробити висновок про те, що для формування імпульсу струму виду (1) повинні виконуватися наступні умови:

$$I_{nr} = \frac{U_C(0)}{L(p_1 - p_2)}, \quad (6)$$

$$p_1 = -\beta_1, \quad (7)$$

$$p_2 = -\beta_2. \quad (8)$$

Ці умови дозволяють обчислити елементи розрядного кола. Так, підставляючи (7) і (8) в (6) і проводячи перетворення, можна визначити індуктивність розрядного контуру

$$L = \frac{U_C(0)}{I_{nr}} \frac{1}{\beta_2 - \beta_1}. \quad (9)$$

Виконаємо підсумовування (7) і (8), знаходимо цю же суму p_1 і p_2 з (5) і прирівнюємо результати

$$-\beta_1 - \beta_2 = -\frac{R}{L}. \quad (10)$$

Далі в (10) підставимо L з (9) і, після перетворення, одержимо вираз для визначення опору розрядного контуру

$$R = \frac{U_C(0)}{I_{nr}} \frac{\beta_1 + \beta_2}{\beta_2 - \beta_1}. \quad (11)$$

Використовуючи (7) і (8) обчислимо добуток $p_2 \cdot p_1$, і цей же добуток знайдемо, використовуючи (5), далі прирівнюємо результати

$$\beta_1 \beta_2 = \frac{1}{LC}. \quad (12)$$

Далі в (12) підставимо L з (9) і, після перетворення, одержимо вираз для визначення ємності конденсатора

$$C = \frac{I_{nr}}{U_C(0)} \frac{\beta_2 - \beta_1}{\beta_1 \beta_2}. \quad (13)$$

Таким чином, використовуючи співвідношення (9), (11) і (13), при заданих коефіцієнтах форми імпульсу струму (1) і заданій напрузі заряджання конденсатора $U_C(0)$ можемо визначити значення параметрів елементів РК: R , L і C .

2.2. Граничний аперіодичний (критичний) розряд конденсатора. Якщо співвідношення між величинами елементів розрядного кола має вигляд

$$R = 2\sqrt{\frac{L}{C}}, \quad (14)$$

то при розряді конденсатора в колі протікає аперіодичний імпульс струму виду [1]

$$i(t) = \frac{U_C(0)}{L} t e^{pt}, \quad (15)$$

де

$$p = -\frac{R}{2L}. \quad (16)$$

Прирівнюємо відповідні члени виразів (2) і (15)

$$I_{nr} = \frac{U_C(0)}{L}; \quad (17)$$

$$-\beta = -\frac{R}{2L}, \quad (18)$$

і після перетворень одержимо

$$L = \frac{U_C(0)}{I_{nr}}; \quad (19)$$

$$R = 2\beta \frac{U_C(0)}{I_{nr}}. \quad (20)$$

Підставляючи у вираз (14) один з виразів (19) або (20), можна одержати формулу для визначення ємності конденсатора

$$C = \frac{I_{nr}}{\beta^2 U_C(0)}. \quad (21)$$

Таким чином, використовуючи співвідношення (19), (20) і (21), при заданих коефіцієнтах форми імпульсу струму (2) і заданій напрузі заряджання конденсатора $U_C(0)$ можемо визначити значення параметрів елементів РК: R , L і C .

Слід зазначити, що розглянутий варіант співвідношення параметрів РК (14) має більше теоретичний характер, тому що в точності реалізувати умову (14) на практиці не представляється можливим. Це обумовлено відхиленнями параметрів R , L і C від розрахункових значень при виготовленні відповідних фізичних елементів.

2.3. Коливальний розряд конденсатора. Якщо співвідношення між величинами елементів розрядного кола має вигляд $R < 2\sqrt{\frac{L}{C}}$, то при розряді конденсатора в колі протікає коливальний імпульс струму виду [1]

$$i(t) = \frac{U_C(0)}{\omega_0 L} e^{-\alpha t} \sin(\omega_0 t), \quad (22)$$

де

$$\alpha = \frac{R}{2L}, \quad \omega_0 = \sqrt{\frac{1}{LC} - \left(\frac{R}{2L}\right)^2}. \quad (23)$$

Порівнюючи вираз (3) і (22) можна зробити висновок про те, що для формування коливального імпульсу струму виду (3) повинні виконуватися наступні умови:

$$I_{nr} = \frac{U_C(0)}{\omega_0 L}, \quad (24) \text{ii}$$

$$\beta = \alpha, \quad (25)$$

$$\omega = \omega_0. \quad (26)$$

Проводячи перетворення (рекомендуємо провести самостійно) аналогічні, проведеним у п.2.1 і п.2.2, можна одержати наступні вирази для визначення параметрів елементів РК: R , L і C .

$$L = \frac{U_C(0)}{I_{nr} \omega}; \quad (27)$$

$$R = \frac{2\beta U_C(0)}{I_{nr} \omega}; \quad (28)$$

$$C = \frac{I_{nr} \omega}{U_C(0)} \frac{1}{\beta^2 + \omega^2}. \quad (29)$$

2.4. Вибір параметрів розрядного кола генератора імпульсів струму.

Реально РК ГІС з великою запасаємою енергією, складається із сотень і навіть тисяч елементів, тому параметри, визначені за (9), (11), (13), (19) - (21) і (27) - (29) є еквівалентними параметрами ряду функціональних елементів, показаних на рис. 2, а саме:

$$R = R_G + R_F + R_H; \quad (30)$$

$$L = L_G + L_F + L_H; \quad (31)$$

$$C = \frac{C_G C_F}{C_G + C_F}. \quad (32)$$

$$U_C(0) = U_G(0). \quad (33)$$

При переведенні діючий ГІС (відомі параметри $U_G(0)$, R_G , L_G , C_G) у режим експлуатації з новим навантаженням (нові значення R_H , L_H) і/або новою формою імпульсу струму (нові значення коефіцієнтів виразах (1) – (3)) виникає необхідність визначення значень параметрів формуючих

елементів R_F , L_F , C_F , які забезпечують необхідну форму імпульсу струму.

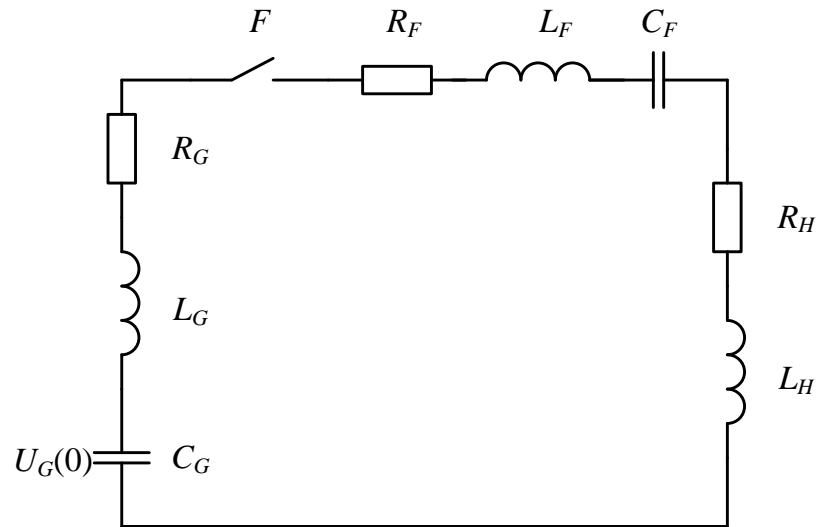

Рисунок 2 - Еквівалентна розрахункова схема розрядного кола генератора імпульсів струму з формуючими елементами:

$U_G(0)$ – напруга заряджання ємнісного накопичувача енергії;

R_G , L_G , C_G – відповідно активний опір, індуктивність і ємність ємнісного накопичувача енергії;

R_F , L_F , C_F – відповідно активний опір, індуктивність і ємність формуючих елементів;

R_H , L_H – відповідно формуючий активний опір і індуктивність навантаження

Активний опір формуючого елемента розраховується виходячи зі співвідношення (30) (з урахуванням (11) або (20) або (28)) по формулі:

$$R_F = R - R_G - R_H. \quad (34)$$

Для визначення індуктивності формуючого елемента скористаємося співвідношенням (31) (з урахуванням (9) або (19) або (27)), маємо:

$$L_F = L - L_G - L_H. \quad (35)$$

Значення ємності формуючого елемента можна визначити по наступній формулі, отриманій зі співвідношень (32) (з урахуванням (13) або (21) або (29)):

$$C_F = \frac{1}{\frac{1}{C} - \frac{1}{C_G}}. \quad (36)$$

Наявність формуючої ємності C_F у колі розряду ГІС небажано, тому що в цьому випадку після закінчення перехідного процесу (розряду ГІС на

навантаження) на ній і на ємності генератора C_G залишається заряд [2], що вимагає вживання додаткових заходів з техніки безпеки. Тому формуючу ємність C_F , визначену за (36), доцільно не вводити в РК, а реалізувати шляхом відключення частини конденсаторів ємнісного накопичувача генератора (якщо це допускається його конструкцією) таким чином, щоб нова величина ємності генератора C_G^* становила (визначається з умови, що C_G^* повинна дорівнювати C , визначеної за (32)):

$$C_G^* = \frac{C_G}{1 + \frac{C_G}{C_F}}. \quad (37)$$

У випадку якщо, розраховані за (35) – (36) параметри приймають від'ємні значення (що фізично не може бути реалізовано) або значення, які неможливо реалізувати технічно, варто констатувати, що при заданій напрузі заряджання ємнісного накопичувача $U_G(0)$ неможливо в РК сформувати необхідний імпульс струму. Виходом із цієї ситуації є підвищення напруги заряджання ємнісного накопичувача. Якщо в результаті розрахунку отримане $R_F = 0$ або $L_F = 0$ або $C_F = \infty$, то відповідні елементи не входять у РК.

3. Приклади вибору параметрів елементів РК ГІС

Приклад №1. Потрібно визначити еквівалентні параметри РК ГІС, що повинен формувати при замкнутому виході імпульс струму виду $i(t) = I_{nr} (e^{-\beta_1 t} - e^{-\beta_2 t})$. Значення коефіцієнтів: $I_{nr} = 2 \cdot 10^3$ А, $\beta_1 = 2 \cdot 10^4$ с⁻¹, $\beta_2 = 2,8 \cdot 10^5$ с⁻¹. Напруга заряджання ГІС не повинне перевищувати 10 кВ.

Розв'язання.

Напругу заряджання ГІС приймемо рівною 10 кВ. Використовуючи співвідношення (9), (11) і (13) обчислимо параметри елементів РК:

еквівалентна індуктивність

$$L = \frac{1 \cdot 10^4}{2 \cdot 10^3} \cdot \frac{1}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} \approx 1,92 \cdot 10^{-5} \text{ (Гн)}. \quad (38)$$

еквівалентний опір

$$R = \frac{1 \cdot 10^4}{2 \cdot 10^3} \cdot \frac{2 \cdot 10^4 + 2,8 \cdot 10^5}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} \approx 5,77 \text{ (Ом)}. \quad (39)$$

ємність накопичувача

$$C = \frac{2 \cdot 10^3}{1 \cdot 10^4} \cdot \frac{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4}{2 \cdot 10^4 \cdot 2,8 \cdot 10^5} \approx 9,29 \cdot 10^{-6} (\Phi). \quad (40)$$

Отримані розрахункові значення параметрів елементів можуть бути технічно реалізовані [3].

Приклад №2. Маємо ГІС з наступними параметрами: ємність накопичувальної конденсаторної батареї – $C_G = 4 \cdot 10^{-4} \Phi$; активний опір гілки ємнісного накопичувача енергії – $R_G = 0,4 \text{ Ом}$; індуктивність гілки ємнісного накопичувача енергії – $L_G = 1 \cdot 10^{-6} \text{ Гн}$; напруга заряджання конденсаторної батареї може змінюватися в інтервалі – $U_G(0) = 2 \cdot 10^3 - 5 \cdot 10^3 \text{ В}$. Потрібно вибрати параметри формуючих елементів таким чином, щоб в активно-індуктивному навантаженні протікав аперіодичний імпульс струму виду $i(t) = I_{nr} (e^{-\beta_1 t} - e^{-\beta_2 t})$. Значення коефіцієнтів: $I_{nr} = 2 \cdot 10^3 \text{ А}$, $\beta_1 = 2 \cdot 10^4 \text{ с}^{-1}$, $\beta_2 = 2,8 \cdot 10^5 \text{ с}^{-1}$. Параметри навантаження: активний опір гілки навантаження – $R_H = 2 \text{ Ом}$; індуктивність гілки навантаження – $L_H = 2 \cdot 10^{-7} \text{ Гн}$.

Розв'язання.

Напругу заряджання ГІС приймемо рівною 2 кВ. Обчислимо параметри формуючих елементів РК.

Формуючий опір визначимо виходячи з (34) і (11)

$$R_F = \frac{2 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^3} \cdot \frac{2 \cdot 10^4 + 2,8 \cdot 10^5}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} - 0,4 - 2 \approx -1,25 (\text{Ом}). \quad (41)$$

Отримано від'ємне значення опору, що фізично не може бути реалізовано. Виходячи з наведених вище рекомендацій (п.2.3), збільшимо напругу заряджання ємнісного накопичувача й приймемо її рівною 5 кВ.

$$R_F = \frac{5 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^3} \cdot \frac{2 \cdot 10^4 + 2,8 \cdot 10^5}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} - 0,4 - 2 \approx 0,49 (\text{Ом}). \quad (42)$$

Формуючу індуктивність визначимо виходячи з (35) і (9)

$$L = \frac{5 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^3} \cdot \frac{1}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} - 1 \cdot 10^{-6} - 2 \cdot 10^{-7} \approx 8,42 \cdot 10^{-6} (\text{Гн}). \quad (43)$$

Формуючу ємність визначимо виходячи з (36) і (13)

$$C_F = \frac{1}{\frac{5 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^3} \frac{2 \cdot 10^4 \cdot 2,8 \cdot 10^5}{2,8 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^4} - \frac{1}{4 \cdot 10^{-4}}} \approx 1,95 \cdot 10^{-5} \text{ (Ф)}. \quad (44)$$

Щоб не вводити формуючу ємність у РК відключимо частину конденсаторів ємнісного накопичувача (припускаємо, що його конструкція допускає таку операцію). Необхідну ємність частини батареї конденсаторів, яка залишиться, визначимо за формулою (37).

$$C_G^* = \frac{4 \cdot 10^{-4}}{1 + \frac{4 \cdot 10^{-4}}{1,95 \cdot 10^{-5}}} \approx 1,86 \cdot 10^{-5} \text{ (Ф)}. \quad (45)$$

Отримані розрахункові значення параметрів формуючих елементів і ємності батареї накопичувальних конденсаторів можуть бути технічно реалізовані [3].

Приклад №3. Маємо ГІС з наступними параметрами: ємність накопичувальної конденсаторної батареї – $C_G = 5 \cdot 10^{-4}$ Ф; активний опір гілки ємнісного накопичувача енергії – $R_G = 0,3$ Ом; індуктивність гілки ємнісного накопичувача енергії – $L_G = 1 \cdot 10^{-7}$ Гн; напруга заряджання конденсаторної батареї може змінюватися в інтервалі – $U_G(0) = 3 \cdot 10^4 - 5 \cdot 10^4$ В. Потрібно вибрати параметри формуючих елементів таким чином, щоб в активно-індуктивному навантаженні протікав коливальний імпульс струму виду $i(t) = I_{nr} e^{-\beta t} \sin(\omega t)$. Значення коефіцієнтів: $I_{nr} = 2 \cdot 10^4$ А, $\beta = 1 \cdot 10^4$ с⁻¹, $\omega = 8 \cdot 10^4$ с⁻¹. При цьому напруга заряджання конденсаторної батареї повинна бути мінімально можливою із припустимого інтервалу (з погрішністю не більше 5 кВ). Параметри навантаження: активний опір гілки навантаження – $R_H = 0,15$ Ом; індуктивність гілки навантаження – $L_H = 5 \cdot 10^{-7}$ Гн.

Розв'язання.

Напругу заряджання ГІС приймемо рівною 30 кВ (нижня границя припустимого інтервалу). Обчислимо параметри формуючих елементів РК.

Формуючий опір визначимо виходячи з (34) і (28)

$$R_F = \frac{2 \cdot 1 \cdot 10^4 \cdot 30 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^4 \cdot 8 \cdot 10^4} - 0,3 - 0,15 \approx -0,075 \text{ (Ом)}. \quad (46)$$

Отримано від'ємне значення опору, що фізично не може бути реалізовано. Виходячи з наведених вище рекомендацій (п.2.3), будемо збільшувати напругу заряджання ємнісного накопичувача із кроком 5 кВ

(припустима погрішність) до значення, при якому значення опору стане додатною величиною (яка може бути фізично реалізованою). Проводячи розрахунки, аналогічні (46), маємо:

- при напрузі заряджання $U_G(0) = 35 \cdot 10^3$ В формуючий опір $R_F = -0,013$ Ом;

- при напрузі заряджання $U_G(0) = 40 \cdot 10^3$ В формуючий опір $R_F = 0,05$ Ом. Дане значення опору може бути фізично реалізовано. Приймаємо напругу заряджання рівною $U_G(0) = 40 \cdot 10^3$ В и проведемо розрахунки інших формуючих елементів.

Формуючу індуктивність визначимо виходячи з (35) і (27)

$$L_F = \frac{40 \cdot 10^3}{2 \cdot 10^4 \cdot 8 \cdot 10^4} - 1 \cdot 10^{-7} - 5 \cdot 10^{-7} \approx 2,44 \cdot 10^{-6} \text{ (Гн)}. \quad (47)$$

Формуючу ємність визначимо виходячи з (36) і (29)

$$C_F = \frac{1}{\frac{40 \cdot 10^3 \cdot \left(\left(1 \cdot 10^4 \right)^2 + \left(8 \cdot 10^4 \right)^2 \right)^2}{2 \cdot 10^4 \cdot 8 \cdot 10^4} - \frac{1}{5 \cdot 10^{-4}}} \approx 6,23 \cdot 10^{-6} \text{ (Ф)}. \quad (48)$$

Щоб не вводити формуючу ємність у РК відключимо частину конденсаторів ємнісного накопичувача (припускаємо, що його конструкція допускає таку операцію). Необхідну ємність частини батареї конденсаторів, яка залишиться, визначимо за формулою (37).

$$C_G^* = \frac{5 \cdot 10^{-4}}{1 + \frac{5 \cdot 10^{-4}}{6,23 \cdot 10^{-6}}} \approx 6,15 \cdot 10^{-6} \text{ (Ф)}. \quad (45)$$

Отримані розрахункові значення параметрів формуючих елементів і ємності батареї накопичувальних конденсаторів можуть бути технічно реалізовані [3].

4. Контрольні завдання

Умова завдання.

Маємо ГІС з наступними параметрами: ємність накопичувальної конденсаторної батареї – C_G ; активний опір гілки ємнісного накопичувача енергії – R_G ; індуктивність гілки ємнісного накопичувача енергії – L_G ; напруга заряджання конденсаторної батареї може змінюватися в інтервалі – $U_G(0) = [U_1, U_2]$. Потрібно вибрати параметри формуючих елементів таким чином, щоб в активно-індуктивному навантаженні протікав імпульс струму виду (залежно від варіанта завдання) $i(t) = I_{nr}(e^{-\beta_1 t} - e^{-\beta_2 t})$ або $i(t) = I_{nr}e^{-\beta t} \sin(\omega t)$. При цьому напруга заряджання конденсаторної батареї повинна бути мінімально можливою із припустимого інтервалу (з погрішністю не більше 5 кВ). Параметри навантаження: активний опір гілки навантаження – R_H ; індуктивність гілки навантаження – L_H .

Варіанти вихідних даних наведені в таблиці 1 і таблиці 2.

Таблиця 1

Номер варіанта	C_G, Φ	$R_G, \text{Ом}$	$L_G, \text{Гн}$	$U_1, \text{кВ}$	$U_2, \text{кВ}$	$R_H, \text{Ом}$	$L_H, \text{Гн}$
1	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$1 \cdot 10^{-6}$	30	50	2	$2 \cdot 10^{-7}$
2	$5 \cdot 10^{-4}$	0,1	$5 \cdot 10^{-7}$	20	50	0,2	$6 \cdot 10^{-6}$
3	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$1 \cdot 10^{-6}$	50	80	3	$2 \cdot 10^{-7}$
4	$5 \cdot 10^{-4}$	0,1	$5 \cdot 10^{-7}$	50	80	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
5	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$1 \cdot 10^{-6}$	50	80	3	$2 \cdot 10^{-7}$
6	$5 \cdot 10^{-4}$	0,1	$5 \cdot 10^{-7}$	60	80	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
7	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$1 \cdot 10^{-6}$	40	60	3	$2 \cdot 10^{-7}$
8	$5 \cdot 10^{-4}$	0,1	$5 \cdot 10^{-7}$	10	60	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
9	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$1 \cdot 10^{-6}$	90	100	3	$2 \cdot 10^{-7}$
10	$5 \cdot 10^{-4}$	0,2	$7 \cdot 10^{-7}$	10	40	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
11	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$2 \cdot 10^{-6}$	90	100	3	$2 \cdot 10^{-7}$
12	$8 \cdot 10^{-4}$	0,2	$7 \cdot 10^{-7}$	20	50	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
13	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$2 \cdot 10^{-6}$	50	70	3	$2 \cdot 10^{-6}$
14	$8 \cdot 10^{-4}$	0,2	$7 \cdot 10^{-7}$	10	30	0,35	$6 \cdot 10^{-6}$
15	$4 \cdot 10^{-4}$	0,4	$2 \cdot 10^{-6}$	50	70	3,5	$2 \cdot 10^{-6}$
16	$8 \cdot 10^{-4}$	0,2	$7 \cdot 10^{-7}$	10	30	0,5	$1 \cdot 10^{-6}$

Таблиця 2

Номер варіанта	I_{nr}, A	β_1, c^{-1}	β_2, c^{-1}	β, c^{-1}	ω, c^{-1}
1	$2 \cdot 10^4$	$2 \cdot 10^4$	$2,8 \cdot 10^5$	-	-
2	$5 \cdot 10^4$	-	-	$2 \cdot 10^4$	$1 \cdot 10^5$
3	$2 \cdot 10^4$	$2 \cdot 10^4$	$2,8 \cdot 10^5$	-	-
4	$3 \cdot 10^4$	-	-	$1 \cdot 10^4$	$1 \cdot 10^5$
5	$2 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$2,8 \cdot 10^5$	-	-
6	$4,5 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$1 \cdot 10^5$
7	$1,5 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$2,8 \cdot 10^5$	-	-
8	$4,5 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^4$
9	$3 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^5$	-	-
10	$4,5 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^4$
11	$3 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^5$	-	-
12	$4,7 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^4$
13	$2 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^5$	-	-
14	$2,5 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^4$
15	$2 \cdot 10^4$	$1,5 \cdot 10^4$	$1 \cdot 10^5$	-	-
16	$2,5 \cdot 10^4$	-	-	$1,5 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^4$

ЛІТЕРАТУРА

1. Татур Т.А. Основы теории электрических цепей (справочное пособие) : учеб. пособие / Т.А. Татур. – М. : Высш. школа, 1980. – 271 с.
2. Гинзбург С.Г. Методы решения задач по переходным процессам в электрических цепях / С.Г. Гинзбург. – М. Высш. школа, 1967. – 387 с.
3. Петков О.О. Розрахунок і проектування резистивно-індуктивних елементів високовольтних імпульсних установок : навч. посіб. / О.О.Петков. – Х. : Вид-во "Підручник НТУ "ХПІ", 2014. – 196 с. ISBN 978-617-687-010-4.

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика завдання вибору параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму	3
2. Вивід співвідношень для визначення параметрів елементів розрядного кола генератора імпульсів струму	3
2.1. Аперіодичний розряд конденсатора	4
2.2. Граничний аперіодичний (критичний) розряд конденсатора	5
2.3. Коливальний розряд конденсатора	6
2.4. Вибір параметрів розрядного кола генератора імпульсів струму ..	7
3. Приклади вибору параметрів елементів РК ГІС	9
4. Контрольні завдання	13
Література	15